Lietas Nr. A420536312
Lietas arhīva Nr. A42-01939-13

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2013.gada 3.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Vīksne,

piedaloties pieteicējai *M.B.* un atbildētājas - Lauku atbalsta dienesta pārstāvēm *I.M.* un *D.S.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *M.B.* pieteikuma par Lauku atbalsta dienesta 2012.gada 29.jūnija lēmuma Nr.l06.4/636-B/2-15/739 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 16.maijā Lauku atbalsta dienesta (turpmāk - LAD) Zemgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldē (turpmāk - RLP) saņemts *M.B.* (turpmāk - pieteicēja) atbalsta iesniegums „Platību maksājumu iesniegums 2011.gadā" un tā pielikums „Atbalsta iesniegums pasākuma „Agrovides maksājumi" apakšpasākumiem 2011.gadā" (turpmāk - 2011.gada iesniegums), ar ko uz Vienoto platības maksājumu (turpmāk - VPM) tika pieteikti 16,03 ha un uz pasākuma „Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas" (turpmāk - MLA) atbalstu - 12,45 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes.
Ar 2011.gada iesniegumu pieteicēja pieteicās arī uz Atdalīto papildu valsts tiešo maksājumu par laukaugu platībām (turpmāk - ALA).
LAD 2011.gada oktobrī veica lauksaimniecībā izmantojamo zemju apsekošanu, kuras laikā tika konstatēts, ka kadastri, kuros atrodas pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarētie lauki, nav kopti. 2011.gada 14. un 25.novembrī pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarētajām platībām tika veikta pārbaude uz vietas.
Pārbaudes rezultātā LAD RLP 2012.gada 17.maijā pieņēma lēmumu Nr.06.4/2-11/913 „Par nepamatoti izmaksāto atbalstu" (turpmāk - sākotnējais lēmums), ar kuru pieteicējai noteikta VPM trīsgadīgā sankcija Ls 813,66, MLA trīsgadīgā sankcija Ls 505,11, kā arī uzlikts pienākums lūdz atmaksāt saņemto ALA atbalstu Ls 229,41 apmērā.
Ar LAD direktores 2012.gada 29.jūnija lēmumu Nr.l06.4/636-B/2-15/739 (turpmāk - Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.
Lēmums pamatots ar sekojošiem argumentiem.
[1.1] Pārbaudes uz vietas laikā tika konstatēts, ka visos 2011.gada iesniegumā deklarētajos laukos faktiski ir kultūra „Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas nav atbalsttiesīga" (kultūras kods 620) deklarētās kultūras „Vasaras mieži" (kultūras kods 131) vietā, jo 2011.gadā platības nav apsētas ar labību, tajās ir saaugušas krūmu atvases, atsevišķi augoši divgadīgi bērziņi un kūlas slānis. Konstatētās

neatbilstības nofotografētas.
Kultūru „Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas nav atbalsttiesīga" saskaņā ar vispārpieņemto lauksaimniecības praksi norāda tādos gadījumos, kad konstatē lauksaimniecībā izmantojamo zemes platību, kas nav apstrādāta ilgāk par vienu gadu (t.i., zāle nav pļauta, par ko liecina vairāku gadu periodā izveidojies kūlas slānis, krūmi/krūmu atvases, kā arī nav veiktas citas darbības, kas norādītu uz platību kopšanu).
[1.2] Par pārbaudes rezultātiem pieteicēja informēta ar RLP 2011.gada 1.decembra vēstuli Nr.l-10/2067 „Par ziņojumu un protokolu kopiju nosūtīšanu", kam pielikumā pievienotas Platību kontroles ziņojuma (turpmāk - kontroles ziņojums) un Protokola par veikto pārbaudi uz vietas kopijas. Vēstulē ietverta norāde par rīcību gadījumā, ja faktiskā situācija laukos nesakrīt ar ziņojumā norādīto, t.i., desmit darba dienu laikā no vēstules saņemšanas brīža rakstiski informēt RLP vadītāju.
[1.3] Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 1.marta noteikumu Nr.173 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" (turpmāk - MK noteikumi Nr.173) 15.pielikumu „Kultūru kodi" un Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumu Nr.295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai" (turpmāk - MK noteikumi Nr.295) 2.pielikumu „Lauksaimniecības kultūrai piemērojamie atbalsta maksājumi" par kultūru „Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas nav atbalsttiesīga" (kultūras kods 620), 2011.gadā nav tiesību saņemt atbalstu. Līdz ar to lauku Nr.l, Nr.2 un Nr.3 uz atbalstu tiesīgās platības pamatoti tika noteiktas 0,00 ha apmērā.
Ievērojot minēto, uz VPM un MLA tiesīgā platība ir 0,00 ha. Līdz ar to pārdeklarēta ir visa deklarētā platība, t.i., 100 % apmērā no kopējās uz atbalstu tiesīgās platības.
Līdz ar to atbilstoši Eiropas Kopienu Komisijas 2009.gada 30.novembra Regulas (EK) Nr.l 122/2009, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr.73/2009 attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem, kā arī, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz savstarpēju atbilstību saskaņā ar vīna nozarē paredzēto atbalsta shēmu (turpmāk - Regula Nr.l 122/2009), 58.panta trešajai daļai un Eiropas Komisijas 2011.gada 27.janvāra Regulas (ES) Nr.65/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (turpmāk - Regula Nr.65/2011), 16.panta 5.punkta trešajai daļai pieteicēja nebija tiesīga saņemt VPM un MLA par 2011.gadu, kā arī pieteicējai tika noteiktas trīsgadīgās sankcijas Ls 813,66 un Ls 505,11 apmērā.
[1.4] Saskaņā ar MK noteikumu Nr.173 48.punktu ALA atbalstu lauksaimnieks var saņemt, ja tas ir pieteicies un atbilst VPM saņemšanas nosacījumiem. Savukārt šo noteikumu 25.5.apakšpunkts noteic, ka VPM var saņemt, ja lauksaimniecībā izmantojamās zemes minimālā kopējā atbalsttiesīgā platība ir vismaz 1 ha.
Tā kā tika konstatēts, ka uz VPM tiesīgā platība 2011.gadā pieteicējai nav vismaz 1 ha, tad RLP ir pamatoti secinājusi, ka pieteicējai nav tiesību saņemt ALA atbalstu par 2011.gadu. Ņemot vērā, ka pieteicējai 2011.gada 7.septembrī tika veikts ALA atbalsta avansa maksājums Ls 229,41, RLP pamatoti secināja, ka šis maksājums ir saņemts nepamatoti.
Saskaņā ar Regulas Nr.3122/2009 80.panta 1 .punktu un Regulas Nr.65/2011 5.panta 1 .punktu, ja ir veikts nepamatots maksājums, lauksaimnieks atmaksā attiecīgo summu, kam pieskaitīti aprēķinātie procenti. Tā kā pieteicēja saņēma nepamatotu maksājumu, pieteicējai ir pienākums to atmaksāt.
[1.5] Ar savu parakstu 2011.gada iesnieguma sadaļā „Datums un paraksts" pieteicēja apliecina, ka ir norādījusi patiesu informāciju par apsaimniekoto platību, kā arī apņēmusies ievērot atbalsta saņemšanas nosacījumus. Tāpat pieteicēja apliecinājusi, ka ir izlasījusi, iepazinusies un ievērojusi normatīvo aktu prasības attiecībā uz atbalsta saņemšanu.

[2] 2012.gada 9.augustā tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu, kas pamatots ar sekojošiem argumentiem.
[2.1] Eiropas Padomes 2003.gada 29.septembra Regula (EK) Nr.1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulas (EEK) Nr. 2019/93, (EK) Nr. 1452/2001, (EK) Nr. 1453/2001, (EK) Nr. 1454/2001, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 1251/1999, (EK) Nr. 1254/1999, (EK) Nr.

1673/2000, (EEK)Nr. 2358/71 un (EK) Nr. 2529/2001 (turpmāk - Regula Nr. 1782/2003), paredz tiesības iesniedzējam labot savu VPM iesniegumu, kamēr notiek sēja. Ja laika apstākļu dēļ nevar iesēt, tad pēc mēneša VPM iesnieguma iesniedzējs var labot kultūras kodu.
2011. gada VPM iesniegums 2011.gada 16.maijā pieņemts LAD klientu apkalpošanas centrā Rīgā, līdz ar to atbilstoši Regulai Nr. 1782/2003 pieteicēja pēc mēneša varēja vērsties LAD klientu apkalpošanas centrā Rīgā ar kultūras koda labojumiem savā iesniegumā un tā pielikumos.

Pieteicēja 2011.gada 16.jūnijā (pēc mēneša) vērsās LAD klientu apkalpošanas centrā Rīgā ar kultūras koda labojumiem savā iesniegumā un tā pielikumos. LAD ierēdnes atteicās pieņemt iesniegumu, jo tas bijis jāiesniedz līdz 2011.gada 15.jūnijam.
[2.2] LAD RLP nedrīkstēja pieņemt lēmumu, ar kuru pieteicējai uzdots atmaksāt ALA un noteiktas sankcijas. Šādu lēmumu drīkstēja pieņemt tikai LAD centrālais dienests.
[2.3] Pieteicējai nav saprotams, kā konstatēta lauka Nr.l platība.
[2.4] Pārbaudes jāveic līdz oktobrim, nevis novembrī.

[3] Rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu LAD norāda, ka prasījumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem un papildus norādot sekojošo.
[3.1] Saskaņā ar MK noteikumu Nr.173 31.punktu un MK noteikumu Nr.295 64.1.apakšpunktu, ja iesniegumā atbalsta saņemšanai nepieciešami labojumi vai papildinājumi, atbalsta pretendents tos iesniedz līdz kārtējā gada 15.jūnijam. Savukārt MK noteikumu Nr.173 102.punkts un MK noteikumu Nr.295 66.punkts noteic, ja iesnieguma dati ir mainījušies, atbalsta pretendentam ir tiesības rakstiski informēt LAD, nepaplašinot iesnieguma datus. Pieteicēja ar iesniegumu nav vērsusies LAD, lai veiktu labojumus vai papildinājumus 2011.gada iesniegumā.
[3.2] Pieteicējas apgalvojums, ka pārbaude uz vietas jāveic līdz oktobrim, ir nepamatots. LAD ir jāveic pārbaudes, lai pārliecinātos, ka atbalsta pretendenti ievēro atbalsta saņemšanas nosacījumus, līdz ar to pārbaudes uz vietas par attiecīgajā platību maksājuma iesniegumā deklarēto platību var tikt veiktas, kamēr tiek pieņemts lēmums par šo iesniegumu.
Pārbaudē uz vietas kontrolieri veic apsekošanu dabā un, vizuāli izvērtējot lauku agrotehnisko stāvokli un botānisko sastāvu, nosaka laukā esošo kultūru. Tā kā „Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas nav atbalsttiesīga" raksturojas ar ilgstoši neapsaimniekotu zemi, tās noteikšanu var veikt jebkurā gadalaikā.
[3.3] Pārbaudē uz vietas mērījumi laukam Nr.l netika veikti. Kontrolieri, izvērtējot lauku vizuāli, secināja, ka visa lauka platība atbilst kultūrai „Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas nav atbalsttiesīga".
[3.4] LAD sastāv no centrālās struktūrvienības un deviņām teritoriālajām struktūrvienībām - RLP, LAD direktors nosaka dienesta struktūrvienību funkcijas un uzdevumus.
Saskaņā ar funkciju sadalījumu un MK noteikumu Nr.173 11.punktu platību maksājumu iesniegumus un citus atbalsta saņemšanai nepieciešamos dokumentus atbilstoši šo noteikumu prasībām lauksaimnieks vai viņa pilnvarotā personai iesniedz LAD RLP, līdz ar to pieteicējas iesniegtais iesniegums, kas tika saņemts LAD centrālajā struktūrvienībā, tika pārsūtīts uz RLP.
RLP pieņem sākotnējo administratīvo aktu un, lai nodrošinātu privātpersonu tiesisko interešu aizsardzību un lēmumu apstrīdēšanu, šos RLP vadītāju izdotos administratīvos aktus, pamatojoties uz Lauku atbalsta dienesta likuma 13.panta 2.punktu, var apstrīdēt, iesniedzot LAD direktoram attiecīgu iesniegumu.

[4] 2013.gada 21.martā pieteicēja tiesā iesniegusi pieteikuma papildinājumu, kurā norādīti sekojoši apsvērumi.
[4.1] 2005.gadā pieteicējas laukiem tika veikta kontrole, kurā laukam Nr.l tika konstatēta platība 11,11 ha. Ja salīdzina VPM iesniegumā (12,45 ha) un 2005.gada mērījumā norādīto (11,11 ha) platību, secināms, ka 1,34 ha ir uz atbalstu tiesīgā platība, līdz ar to pieteicējai ir tiesības saņem ALA, VPM, MLA, Natura-2000, atbalsta pasākuma „Agrovides maksājumi" apakšpasākuma „Rugāju lauks ziemas periodā" atbalstu un LAD nebija tiesīgs uzlikt pieteicējai trīsgadīgās sankcijas, kā arī uzdot atmaksāt ALA atbalstu.

[4.2] LAD bija jāņem vērā atbilstības prasību pārkāpuma apmērs, nozīmīgums, patstāvība un pārkāpuma atkārtošanās.
[4.3] Tā kā pieteicēja 2006.-2010.gadā bija uzņēmusies „Agrovides maksājumi" apakšpasākuma „Erozijas ierobežošana" saistības, kas beidzās tikai 2011.gada 1.martā, laukiem bija jābūt zaļai zonai. Par to, ka lauki bija apstrādāti 2010.gadā, liecina 2010.gadā saņemtie maksājumi un 2011.gada 8.aprīļa LAD kontroles ziņojums. Tādējādi zemi nevar uzskatīt par tādu, kas ilgstoši nav tikusi apsaimniekota.
[4.4] Kontrole jāveic augustā vai septembrī, kad lauki novākti, nevis pēc 2 mēnešiem. Saskaņā ar vispārpieņemtu lauksaimniecības praksi zāle nedēļā izaug apmēram 10-15 cm, tādējādi 8 nedēļu laikā tā varēja izaugt 1,20-1,80 m.
[4.5] Tā kā pieteicēja bija slima, viņa kontrolieri *I.B.* telefoniski informēja, ka nepiekrīt kontroles ziņojumā minētajai informācijai. Kad pieteicēja zvanīja par iebildumu iesniegšanu, no RLP saņēma atbildi, ka kontroliere *I.B.* ir atvaļinājumā un atbilde uz kontroles ziņojumu jāsniedz viņai. Kad pieteicēja aizbrauca iesniegt iebildumus par kontroles ziņojumu, RPL iebildumus nepieņēma. Pēc tam pieteicēja iebildumus iesniedza LAD centrālajā aparātā Rīgā.
[4.6] Pieteicējai piederošajos laukos netika konstatēti koku un krūmu puduri, kas aizņemtu vairāk par 0,01 ha, vai vairāk kā 50 atsevišķi augoši koki uz 1 ha zemes.
[4.7] Eiropas Savienības regulām ir prioritāte attiecībā uz dalībvalstu normatīvajiem aktiem, tāpēc LAD bija jāievēro Regulas Nr. 1782/2003 nosacījumi.
Ņemot vērā, ka 2011.gada 15.maijs bija svētdiena, iesniegums tika iesniegts 2011.gada 16.maijā, līdz ar to labojumus drīkstēja iesniegt līdz 2011.gada 16.jūnijam.

[5] 2013.gada 21.marta tiesas sēdē pieteicēja prasījumu uzturēja, paskaidrojot, ka savos laukos iesēja vasaras miežus, lauku darbus veicis traktorists *D.D.* Pieteicēja personīgi pārliecinājusies par graudu iesēšanu, uz 1 ha iesēts 250 kg graudu. Laukus pieteicēja nokūla septembra vidū vai beigās. Nokultos graudus pieteicēja pārdeva un izlietoja lopbarībā.
Pārbaude tika veikta 2011.gada 14.un 25.novembrī, bet pārbaudes dokumentus pieteicēja saņēma 2011. gada 5.decembrī, tāpēc nebija iespējas pārliecināties par lauku izskatu. Pieteicēja nenoliedz, ka kāds kociņš vai krūmiņš bija izaudzis, bet *I.B.* uzrādītās bildes neatbilda patiesībai.
LAD pārstāve *I.M.* prasījumu neatzina, paskaidrojot, ka kontroles laukā netika konstatēta neviena vārpa. Ja labība būtu nokulta septembra vidū vai beigās, kad veģetācijas periods ir beidzies, nebūtu izaugusi tāda augstuma zāle, kā redzams fotogrāfijās. 2011.gada 8.aprīlī pieteicējas laukiem veiktās pārbaudes kontroles ziņojumā ir minēts, ka 30% no kadastra ir kopti. Kopts nozīmē, ka kādā daļā ir veikti lauksaimniecības darbi, visticamāk, ka pļauts, jo apkārtējie zemnieki, lai pasargātu savus sējumus no nezālēm un krūmājiem, visbiežāk appļauj 2 m platumā arī blakus nekoptos laukus. Ja ziņojumā norādīts, ka lauks ir kopts, tas nozīmē, ka nekādi citi darbi netika konstatēti. Bloku kartē visur apkārt ir graudaugi, nopļaujot 2 m joslu laukam apkārt, izpildās 30% atzīme.
2012. gada pārbaudē konstatēti izbraukti ceļi, lai nokļūtu uz citiem laukiem.

[6] 2013.gada 3.aprīlī tiesā saņemtas pieteicējas piezīmes pie protokola, kurās pieteicēja norāda, ka *I.B.* pieteicējai rādījusi 3 melnbaltas fotogrāfijas, kurās bija redzama zāle vietām apmēram 1,5 vai 1,8 m. Šīs fotogrāfijas netika izsniegtas reizē ar kontroles ziņojumu.
2011.gadā veiktas 4 pārbaudes, bet kontroles ziņojums ir tikai viens.
Ne 2011.gada augusta sākumā, ne septembrī, ne oktobrī pieteicēja nav redzējusi, ka viņas laukiem apkārt būtu appļauts 2 m platumā.

[7] 2013.gada 23.jūlijā tiesā saņemts pieteicējas iesniegums, kurā viņa norāda, ka lauka apstrādes darbus veicis *J.K. (lietas 59.lapa).*

[8] 2013.gada 15.augusta tiesas sēdē pieteicēja prasījumu uzturēja un paskaidroja, ka dokumentu, kas apliecina graudu pirkšanu un pārdošanu viņai nav, jo persona, kas lieto pieteicējas zemi, proti, *J.K.*, pats iesēj, novāc un patur ražu sev.
2011.gada pavasarī pieteicēja bija iesējusi auzas, tādēļ 2011.gada 16.jūnijā vēlējās mainīt kultūras kodu no vasaras miežiem uz vasarājiem.
Lieciniece *L.J.* liecināja, ka 2011.gada pavasarī veica pārbaudi par 2010.gadu. Tā kā bija bieza sniega sega, nevarēja redzēt, vai zem sniega ir kūla, apstrādāts lauks vai nenovākta raža, tāpēc šaubu gadījumā

norādīja, ka lauks ir kopts, bet neprecizēja tā stāvokli. Šī pārbaude atšķīrās no iepriekšējām, jo lieciniece neveica platību uzmērīšanu un nenoteica kultūru. Iepriekš lieciniece sazinājās ar pieteicēju, kas apliecināja, ka laukā ir laukaugi.
Lieciniece *E.D.* liecināja, ka pieteicēja uz pārbaudi neieradās. Laukā konstatēja, ka nav vasaras miežu. Lauks nebija kopts vairāk kā gadu, jo auga atsevišķi bērziņi, atvases, vairākgadējs kūlas slānis. Lieciniece uzmērīja laukus pa ārējām apstrādātajām robežām un nofotografēja laukus. Pēc pārbaudes, atgriežoties mājās, visus datus ievietoja LAD sistēmā. Pieteicējai tika nosūtīti kontroles ziņojumi. Nav obligāta prasība pievienot fotogrāfijas pie kontroles ziņojuma, kurš tiek sūtīts pieteicējai. Kad labība tiek nokulta, lauks uzarts, tad paliek rugāji, no augusta līdz novembrim nevar ataugt tāda zāle, kura ir kūlas izmērā. Laukā auga vītola krūmi ar atvasēm un atsevišķi augoši bērzi. Četru mēnešu laikā bērzs nevar izaugt 1,5 m augstumā.
Lieciniece *L.G.* liecināja, ka konstatējusi, ka labības pieteicējas laukā Nr.l nav, lauks nav arts, laukā auga bērzu, alkšņu, kārklu atvases un kūla. Artā laukā krūmu atvases neaug. Lauka ziemeļu daļā bija saauguši meldri. Lieciniece novērtēja, ka laukā labība nav augusi vairākus gadus, un secināja, ka lauks nav tiesīgs saņemt atbalstu, tādēļ netika mērīts. Lieciniecei ir Globālās pozicionēšanas sistēmas (turpmāk - GPS) instruments, kurā tiek ievietotas fonu kartes ar kadastru un bloku robežām, tādēļ nevar nokļūdīties, kādā laukā atrodas.
LAD pārstāve *I.M.* prasījumu neatzina un paskaidroja, ka LAD ir pienākums uzmērīt atbalsta tiesīgo platību. Tā kā pieteicējas laukā atbalsta tiesīgā platība netika konstatēta, laukos netika veikti mērījumi.

Motīvu daļa

[9] Tiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus.
2011.gada 16.maijā LAD RLP saņemts pieteicējas 2011.gada iesniegums, ar ko uz VPM tika pieteikti 16,03 ha un uz MLA atbalstu - 12,45 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Ar 2011.gada iesniegumu pieteicēja pieteicās arī uz ALA. Visi lauki deklarēti ar kultūras kodu 131 „Vasaras mieži" *(lietas 22.lapa).*
LAD 2011.gada oktobrī veica lauksaimniecībā izmantojamo zemju apsekošanu, kuras laikā tika konstatēts, ka kadastri, kuros atrodas pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarētie lauki, nav kopti. 2011.gada 14. un 25.novembrī pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarētajām platībām tika veikta pārbaude uz vietas, sastādot pārbaudes protokolus *(lietas 26.-27.lapa).*
Pārbaudes rezultātā LAD RLP pieņēma sākotnējo lēmumu *(lietas 30.-31.lapa),* ar kuru pieteicējai noteikta VPM trīsgadīgā sankcija Ls 813,66, MLA trīsgadīga sankcija Ls 505,11, kā arī uzlikts pienākums atmaksāt saņemto ALA atbalstu Ls 229,41 apmērā.
Ar Lēmumu *(lietas 7.-8.lapa)* sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

[10] Izvērtējusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka Lēmums ir pieteicējai nelabvēlīgs administratīvais akts, ar kuru atteikts piešķirt atbalstu par VPM, MLA un ALA, kā arī piemērota trīsgadīgā sankcija. No lietas materiāliem tiesa secina, ka pieteicējas mērķis, apstrīdot sākotnējo lēmumu, bija panākt pieteicējai nelabvēlīga administratīvā akta atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo pieteicēja nepiekrīt atteikumam piešķirt viņai VPM, MLA un ALA atbalstu, kā arī piemērotajām sankcijām. Līdz ar to pieteikuma priekšmets ir administratīvā akta - Lēmuma, ar kuru izraisītas tiesiskās sekas - piemērota trīsgadīgā sankcija un uzlikts pienākums atmaksāt ALA atbalstu Ls 229,41 apmērā, atcelšana. Tāpat pieteikuma priekšmets ir labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu piešķirti platību maksājumi 2011.gadā, izdošana.
Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies *(sk. Senāta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu),* proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi.
Tādējādi tiesai izskatāmajā lietā jāpārbauda, vai pastāvēja tiesību normās paredzētie priekšnoteikumi, lai izdotu pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu platību maksājumu saņemšanai 2011.gadā.

[11] Ievērojot [10] punktā norādīto, tiesai jāpārbauda, vai pieteicēja ir ievērojusi normatīvajos aktos paredzētos priekšnoteikumus, kas noteica platību maksājumu saņemšanu 2011.gadā.

[12] Kā atzinis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments no Regulas Nr.l782/2003 2.panta ,,a" punkta, 3.panta 1.punkta, 5.panta 1.punkta, un Eiropas Padomes 1999.gada 17.maija Regulas (EK) Nr. 1257/99 par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) atbalstu lauku attīstībai un dažu regulu grozīšanu un atcelšanu (turpmāk arī - Regula Nr.1257/99) 13.-15., 19., 22., 23.panta, 37.panta 4.punkta, 39. un 43.panta izriet vispārīgs nosacījums, ka uz atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai var pretendēt persona, kura lauksaimniecībā izmantojamo zemi apsaimnieko (atbilstoši atbalsta mērķim nodrošina labus lauksaimniecības un vides apstākļus un piemēro labu lauksaimniecības praksi). Atbalsta mērķis ir lauksaimniekam palīdzēt uzturēt lauksaimniecisko darbību un lauku vidi, kompensējot izdevumus. Konkrētas prasības un standartus, kas nav pretrunā ar minētajās tiesību normās noteiktajiem mērķiem, atbalsta saņemšanai dalībvalsts nosaka nacionālajos normatīvajos aktos *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2010.gada 13.maiia sprieduma [8]punktu lietā Nr. SKA-207/2010).*
No minētā secināms, ka tiesība saņemt Eiropas Savienības tiešos maksājumus nav absolūta, tā ir priekšrocība, kas izmantojama tikai tad, ja noteiktie priekšnosacījumi izpildīti pēc būtības. Tiesa norāda, ka Eiropas Savienības tiešo maksājumu tiesību ierobežojums ir noteikts par tiesību normās noteiktu obligātu priekšnoteikumu trūkumu, kas liedz personai īstenot tiesības uz Eiropas Savienības tiešajiem maksājumiem. Tiesas ieskatā personai ar noteikto tiesisko regulējumu ir jārēķinās, tādējādi jāveic visas iespējamās darbības, lai pārliecinātos, ka nav šķēršļu šo tiesību izmantot.
No minētā secināms, ka Eiropas Savienības lauksaimniecības maksājumi nav tiesības, kuras var automātiski iegūt ikkatrs lauksaimnieks, bet gan izņēmuma tiesības, kuras lauksaimnieks var iegūt, izpildot virkni konkrētu nosacījumu, apņemoties šos nosacījumus ievērot un ievērojot tos noteiktā periodā.

[13] MK noteikumu Nr.173 3.punktā noteikts, ka atbalstu var saņemt lauksaimnieks, kas atbilst Regulas Nr.73/2009 2.panta ,,a" apakšpunkta prasībām (*lauksaimnieks ir fiziska persona (..), kuras saimniecība atrodas Kopienas teritorijā, kā tā definēta Līguma 299. pantā, un kura veic lauksaimniecisku darbību)* un veic lauksaimniecisko darbību saskaņā ar minētās regulas 2.panta ,,c" apakšpunkta prasībām *(lauksaimnieciska darbība ir lauksaimniecības produktu ražošana vai audzēšana, ieskaitot ražas novākšanu, slaukšanu, dzīvnieku audzēšanu un turēšanu lauksaimniecības nolūkiem, vai zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, kā noteikts 6.pantā).* Atbilstoši minētās regulas 6.pantā noteiktajām prasībām MK noteikumu Nr.173 14.punktā ir noteikti tie nosacījumi, kādi jāievēro lauksaimniecībā izmantojamās zemes labā lauksaimniecības un vides stāvoklī uzturēšanai.
Savukārt kārtība, kādā notiek pārbaudes uz vietas, ir noteikta gan Regulās Nr.73/2009 un Nr.l 122/2009, gan nacionālajā normatīvajā aktā - MK noteikumos Nr.173.
Regulas Nr.73/2009 22.panta 1.punkts noteic, ka dalībvalstis veic pārbaudes uz vietas, lai pārliecinātos, ka lauksaimnieks pilda 1.nodaļā minētās prasības. Regulas Nr.l 122/2009 27.panta pirmajā daļā noteikts, ja netiek apdraudēts pārbaudes mērķis, tad par pārbaudēm uz vietas var sniegt iepriekšēju paziņojumu. Paziņojumus nesniedz drīzāk kā noteikti nepieciešams, un tos nedrīkst sniegt vairāk kā 14 dienas iepriekš (..).
MK noteikumu Nr.173 105.punkts noteic, ka lauksaimnieku, kas pretendē uz vienoto platības maksājumu, var izraudzīt pārbaudei uz vietas saimniecībā regulas Nr. 1122/2009 31 .pantā noteiktajā kārtībā *(pamatojoties uz riska analīzi)*. Pārbaudi veic LAD amatpersona.
Tiesa konstatē, ka LAD amatpersonas 2011.gada 14. un 25.novembrī pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarētajiem laukiem veica pārbaudi uz vietas: sastādīja protokolus par veikto pārbaudi uz vietas un platību maksājumu pārbaudes uz vietas ziņojumu *(lietas 26.-28.lapas).* Minēto pārbaužu laikā tika veikta arī lauku fotografēšana *(lietas 50.-54.lapa).*
Tiesai, izvērtējot iepriekš minētos dokumentus, nav pamata apšaubīt tajos ietvertās informācijas patiesumu, proti, to, ka konkrētā informācija liecina par to, ka 2011.gada 14. un 25.novembrī tika veikta pieteikto platību apsekošana uz vietas un pieteiktās platības neatbilst tām prasībām, kādas izvirza iepriekš norādītās tiesību normas. Tas ir, minētajos laukos, vairākkārtīgi tos pārbaudot, ir konstatēts, ka tie nav atbilstoši kopti vairāk kā gadu, par ko liecina laukos esošais kūlas slānis un vietām augošas krūmu (koku) atvases. Tāpat netika konstatētas iesniegumā minēto kultūraugu (vasaras mieži, kods 131) audzēšanas pazīmes. Līdz ar to tiesa uzskata, ka LAD amatpersonas pamatoti secināja, ka pieteicējas atbalstam pieteiktajās platībām nosakāms kultūras kods 620, proti, lauksaimniecībā izmantojamā zeme, par kuru kārtējā gadā nevar saņemt atbalstu *(lauksaimniecībā izmantojamās zemes*

platība, kas nav apstrādāta ilgāk par gadu, platība sākusi apaugt ar krūmiem vai krūmu atvasēm vai zāle nav pļauta (par to liecina vairāku gadu laikā izveidojies kūlas slānis)). Tādējādi tiesa atzīst, ka iestāde pamatoti secinājusi, ka pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarētie lauki *(Nr.l, Nr2., Nr.3)* visā to platībā nav atbalsttiesīgi, jo konstatētas nekoptas platības, par ko liecina kūlas slānis un vietām augošas koku/krūmāju atvases, kā arī netika konstatētas deklarēto kultūraugu (vasaras mieži, kods 131) audzēšanas pazīmes. No minētā secināms, ka pieteicēja nav ievērojusi labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumus, kā arī nepamatoti iesniegumā norādījusi pieteiktajās platībās audzēto kultūru (vasaras mieži, kods 131). Attiecīgi LAD pamatoti samazināja atbalsttiesīgo platību uz 0,00 ha.

[14] No pieteikuma un pieteicējas paskaidrojumiem izriet, ka pieteicēja apšauba, ka pārbaudes veiktas atbilstoši tiesību normu prasībām, līdz ar to iegūtie rezultāti nav ticami un pamatoti.
Tiesas ieskatā Regulas Nr.l 122/2009 26.panta 1.punktā noteiktais princips attiecībā uz paredzēto pārbaužu uz vietas veikšanu tā, lai nodrošinātu efektīvu pārbaudi attiecībā uz atbilstību noteikumiem, saskaņā ar kuriem ir piešķirts atbalsts, saprotams tādējādi, ka LAD (kompetentai kontroles iestādei) ir jānodrošina atbalsta piešķiršanas efektīva kontrole, tas ir, lai nodrošinātu efektīvu kontroli un pārliecinātos, vai ir ievēroti attiecīgie atbalsta saņemšanas nosacījumi, LAD jāveic pārbaudes uz vietas saimniecībās.
MK noteikumu Nr.173 113.-118.punktā ietvertais regulējums pietiekami skaidri nodefinē gadījumus, kā jārīkojas iestādei, ja lauksaimnieks nav bijis uz vietas un iepazinies ar kontroli apliecinošiem dokumentiem, - kompetentā kontroles iestāde 10 darbdienu laikā pēc pārbaudes pabeigšanas rakstiski informē lauksaimnieku par pārbaudes rezultātiem vai nosūta kontroli apliecinošo dokumentu. Tāpat 118.punktā noteikts, ka lauksaimnieka nepiedalīšanās pārbaudē uz vietas saimniecībā neietekmē atbalsta samazinājuma piemērošanu vai nepiemērošanu konstatēto atbalsta piešķiršanas nosacījumu un saistību pārkāpumu dēļ.
No lietas materiāliem izriet, ka LAD pieteicējai 2011.gada 1.decembrī nosūtījusi kontroles ziņojumu kopijas par 2011.gada 14. un 25.novembrī veiktajām pārbaudēm.
Ievērojot minēto tiesību normu nosacījumus, apstākli, ka pieteicēja nepiedalījās pārbaudē, tiesa neatzīst par tādu, kas varētu ietekmēt Lēmuma tiesiskumu pēc būtības.

[15] Attiecībā uz pieteicējas šaubām par to, vai mērījumi viņai piederošajos laukos vispār tika veikti un vai tie veikti precīzi un objektīvi, tiesa konstatē, ka no pārbaudes laikā sastādītajiem dokumentiem secināms, ka pārbaudi veikušas kompetentas LAD amatpersonas, kuru spējas objektīvi identificēt pieteicējai piederošos laukus pēc lauku bloku kartēm un rīkoties ar GPS mēraparātu lietā ar pietiekami ticamiem argumentiem nav apšaubītas. Līdz ar to pieteicējas argumenti, ka, iespējams, nav tikuši pārbaudīti viņai piederošie lauki, noraidāms kā nepamatots. Tāpat tiesai, uzklausot tiesas sēdē nopratināto liecinieku *(pārbaudes veikušo LAD amatpersonu)* liecības, nerodas šaubas par minēto amatpersonu kompetenci un prasmēm veikt nepieciešamās pārbaudes dabā, kā arī pārbaužu rezultātā gūto informāciju atbilstoši apstrādāt un izdarīt adekvātus secinājums.
Lauku atbilstības novērtējums iesniegumā deklarētajam uz atbalstu pieteikto lauku kultūras kodam nosakāms, veicot pārbaudi uz vietas, proti, laukus apsekojot. Faktu, ka lauki apsekoti, pierāda gan LAD amatpersonu veiktie fotouzņēmumi, gan sastādītie pārbaudes protokoli, kā arī liecinieku sniegtās liecības tiesas sēdē *(lietas 74.-75. lapa).*
Savukārt apšaubāma un pretrunīga ir pieteicējas sniegtā informācija paveiktajiem lauku darbiem iesniegumā norādītajās platībās. Proti, atšķiras tiesai norādītā informācija par faktisko lauku darbu veicēju. Tiesas sēdē tiek norādīts uz personu - *D.D. (lietas 55.lapa),* savukārt iesniegumā tiesai tiek norādīts, ka darbus veica *J.K. (lietas 59.lapa).* Tāpat pieteicējas 2011.gada iesniegumā deklarēts kultūras kods Nr.131 (vasaras mieži), uz kuru esamību pieteicēja norādīja
2013. gada 21.marta sēdē *(lietas 55.lapa),* savukārt tiesas sēdē 2013.gada 15.augustā pieteicēja paskaidro, ka laukos tika iesētas auzas *(lietas 74.lapa).*

[16] Tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, neanalizē pārējos lietas materiālos ietveros apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[17] Pastāvot iepriekš konstatētajiem apstākļiem, tiesa secina, ka pieteicēja, pretendējot uz atbalsta maksājumiem, nav ievērojusi normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus atbalsta maksājumu

saņemšanai un līdz ar to nav izpildījusi noteiktos priekšnosacījumus labvēlīga administratīvā akta izdošanai. Turklāt, konstatējot iepriekš minētos pārkāpumus, izdodams obligātais akts, ar kuru tiek atteikts VPM, MLA un ALA atbalsts, kā arī saskaņā ar tiesību normās noteikto regulējumu noteiktas trīsgadīgās sankcijas, kā arī uzlikts pienākums atmaksāt jau saņemto ALA Ls 229,41 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *M.B.* pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2012.gada 29.jūnija lēmuma Nr.l06.4/636-B/2-15/739 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis A.Vīksne